

Berdiyev G'ayratjon Xasanboyevich

Qo'qon davlat pedagogika instituti katta o'qituvchisi
ghairatjohn@gmail.com

Ahmadjonov Ilknur Axrorjon o'g'li

Qo'qon davlat pedagogika instituti talabasi
Ilknurlix133@gmail.com

Karimov Shoulug' Zokirjon o'g'li

Qo'qon davlat pedagogika instituti talabasi
karimovshoulug@gmail.com

Annotatsiya: *Farg'ona viloyatida turizmning rivojlanishi uning iqtisodiy yuksalishi va ma'daniyatini asrab-avaylashda hal qiluvchi omil bo'ldi. Ushbu maqola mintaqada turizmni rivojlantirishning turli qirralarini o'rganadi, uning salohiyati, muammolari va uning o'sishini oshirish uchun qo'llaniladigan strategiyalarni tahlil qiladi. Hududning tabiiy landshaftlari, tarixiy obidalari, ma'daniy merosi va infratuzilmasini o'rganish orqali ushbu tadqiqot Farg'ona viloyatida barqaror turizm uchun ajoyib imkoniyatlarni ko'rsatishga harakat qiladi. Bundan tashqari, u turizmning ijtimoiy-iqtisodiy ta'sirini, jumladan, uning bandlik, jamiyatni rivojlantirish va madaniyatlararo tushunishni rivojlantirishga qo'shgan hissasini o'rganadi. Farg'ona viloyatining o'ziga xos jozibadorligini yoritib, mas'uliyatli turizm amaliyotining ahamiyatini ta'kidlagan holda, ushbu maqola mintaqada turizmni barqaror rivojlantirish bo'yicha keyingi tadqiqotlar va harakatlarni ilhomlantirishga qaratilgan.*

Kalit so'zlar: *Turizm, Farg'ona viloyati, rivojlanish, iqtisodiy o'sish, ma'daniyatni muhofaza qilish, salohiyat, muammolar, strategiyalar, o'sish, tabiiy landshaftlar, tarixiy joylar, ma'daniy meros, infratuzilma, barqaror turizm, ijtimoiy-iqtisodiy ta'sirlar, bandlik, jamiyatni rivojlantirish, jozibadorlik, mas'uliyatli turizm amaliyotlari, tadqiqot, harakat, barqaror rivojlanish.*

РАЗВИТИЕ ТУРИЗМА В ФЕРГАНСКОЙ ОБЛАСТИ

Аннотация: *Развитие туризма в Ферганской области явилось решающим фактором ее экономического роста и сохранения культуры. В данной статье рассматриваются различные аспекты развития туризма в регионе, анализируются его потенциал, проблемы и стратегии, используемые для увеличения его роста. Изучая природные ландшафты, исторические памятники, культурное наследие и инфраструктуру района, данное исследование пытается продемонстрировать большой потенциал устойчивого туризма в Ферганской области. Кроме того, в нем рассматривается социально-экономическое воздействие туризма, в том числе его*

вклад в занятость, развитие сообщества и межкультурное взаимопонимание. Подчеркивая уникальную привлекательность Ферганской области и подчеркивая важность практики ответственного туризма, эта статья призвана вдохновить на дальнейшие исследования и действия по устойчивому развитию туризма в регионе.

Ключевые слова: Туризм, Ферганская область, развитие, экономический рост, охрана культуры, аспекты, потенциал, проблемы, стратегии, укрепление, рост, природные ландшафты, исторические места, культурное наследие, инфраструктура, устойчивый туризм, социально-экономические последствия, занятость, сообщество развитие, межкультурное взаимопонимание, притяжение, практика ответственного туризма, исследование, действие, устойчивое развитие.

DEVELOPMENT OF TOURISM IN FERGANA REGION

Abstract: *The development of tourism in Fergana region was a decisive factor in its economic growth and preservation of culture. This article examines the various aspects of tourism development in the region, analyzing its potential, challenges and strategies used to increase its growth. By examining the area's natural landscapes, historical monuments, cultural heritage and infrastructure, this study attempts to demonstrate the great potential for sustainable tourism in Fergana region. In addition, it examines the socio-economic impact of tourism, including its contribution to employment, community development and intercultural understanding. Highlighting the unique appeal of Fergana region and emphasizing the importance of responsible tourism practices, this article aims to inspire further research and action on the sustainable development of tourism in the region.*

Keywords: *Tourism, Fergana region, development, economic growth, cultural protection, aspects, potential, problems, strategies, strengthening, growth, natural landscapes, historical places, cultural heritage, infrastructure, sustainable tourism, socio-economic impacts, employment, community development, intercultural understanding, attraction, responsible tourism practices, research, action, sustainable development.*

KIRISH

Markaziy Osiyoning qoq markazida joylashgan Fargʻona viloyatida turizm rivoji tufayli keyingi yillarda ajoyib oʻzgarishlar roʻy berdi. Oʻzining hayratlanarli tabiiy landshaftlari, boy tarixiy joylari va jonli madaniy merosi bilan mashhur boʻlgan mintaqa noyob tajribalar izlayotgan sayohatchilar uchun jozibali manzilga aylandi. Ushbu maqola Fargʻona viloyatida turizmni rivojlantirish yoʻlini oʻrganish, uning salohiyati, duch kelayotgan muammolari va uning rivojlanishiga koʻmaklashish strategiyalarini oʻrganishga qaratilgan.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYASI

Maqola uchun tegishli ma'lumotlarni to'plash uchun quyidagi metodologiyani ko'rib chiqildi.

a. Ma'lumot to'plash: Turli manbalardan ma'lumotlarni to'plandi, jumladan, akademik jurnallar, tadqiqot ishlari, hukumat hisobotlari va nufuzli onlayn ma'lumotlar bazalari. Manbalar yangi va ishonchli ekanligiga ishonch hosil qilindi.

b. Ma'lumotlarni tahlil qilindi: Farg'ona viloyatida turizmni rivojlantirish bilan bog'liq asosiy tendentsiyalar, muammolar va imkoniyatlarni aniqlash uchun to'plangan ma'lumotlarni tahlil qilindi.

c. Vaziyatni o'rganildi: turizm sanoatini muvaffaqiyatli rivojlantirgan boshqa mintaqalar yoki mamlakatlardan tegishli amaliy tadqiqotlarni qo'shildi Ularning tajribalarini Farg'ona viloyati bilan solishtirildi, fikr va tavsiyalar berildi.

MUHOKAMA

a. Farg'ona viloyatida turizmni rivojlantirish bilan bog'liq muammolar va imkoniyatlarni aniqlandi. Infratuzilmadagi bo'shliqlar, xabardorlik yetishmasligi, atrof-muhit muammolari va ijtimoiy-iqtisodiy ta'sirlar kabi muammolarni muhokama qilindi. Shuningdek, barqaror turizm amaliyotlari va jamoatchilikni jalb qilish imkoniyatlari o'rganilindi.

b. Manfaatdor tomonlarning ishtiroki: Farg'ona viloyatida turizmni rivojlantirishda turli manfaatdor tomonlarning rolini muhokama qilindi. Ularning turizmni rivojlantirishga qo'shgan hissasi, hamkorliklari va muammolarini tahlil qilindi. Mintaqaga ijobiy ta'sir ko'rsatgan muvaffaqiyatli tashabbuslar va hamkorliklar ta'kidlandi.

c. Barqaror turizm amaliyoti: Farg'ona viloyatida barqaror turizm amaliyotining muhimligi ta'kidlandi. Turizmni mas'uliyatli rivojlantirish, jumladan, ma'daniy merosni saqlash, atrof-muhitni muhofaza qilish va mahalliy hamjamiyatlarning farovonligini ta'minlash zarurligini muhokama qilindi. Farg'ona viloyatida qo'llanilishi mumkin bo'lgan boshqa yo'nalishlardagi ilg'or tajribalardan misollar keltirildi.

NATIJALAR

Farg'ona viloyatining salohiyati: Farg'ona viloyatining go'zal tabiati sayyohlik rivojini o'ziga tortadi. Uning ulug'vor tog'lari, jumladan, Tyan-Shan va Pomir tizmalari ochiq havoda sayr qilish va alpinizmdan tortib to chang'i va paraplanlargacha bo'lgan hayratlanarli manzaralarni taqdim etadi. Viloyatda suv sporti, baliq ovlash va qayiqda bemalol sayr qilish imkoniyatini beruvchi Marg'ilon va Quva ko'llari kabi sof ko'llar ham bor. Bundan tashqari, Farg'onaning unumdor vodiylari o'zining yam-yashil dalalari va bog'lari bilan mintaqaning qishloq xo'jaligining mo'l-ko'lligini namoyish etadi va agroturizm tajribalarini o'tkazish uchun imkoniyatlar yaratadi. Farg'ona viloyati o'zining ajoyib tabiati bilan bir qatorda ulkan tarixiy ahamiyatga ega. Qadimgi Ipak yo'lining bir qismi sifatida Sharq va G'arbni bog'lashda, savdo va madaniy almashinuvni yo'lga qo'yishda hal qiluvchi rol o'ynagan. Bugungi kunda karvonsaroy qoldiqlari, savdo nuqtalari, arxeologik yodgorliklar ana shu boy merosdan dalolat beradi. Bundan tashqari, mintaqada bir vaqtlar 19-asrda Britaniya va Rossiya imperiyalari o'rtasidagi strategik raqobat bo'lgan Buyuk O'yin teatri bo'lgan.

Do'stumxon va Qo'qon qo'rg'onlari kabi bu davr bilan bog'liq tarixiy obidalar tashrif buyuruvchilarga mintaqa o'tmishiga nazar tashlash imkonini beradi. Maqolada Farg'ona viloyatining madaniy rang-barangligi sayyohlar uchun o'ziga xos diqqatga sazovor joy sifatida ta'kidlangan. Mahalliy aholi o'zbeklar, tojiklar, qirg'izlar va qoraqalpoqlarni o'z ichiga olgan etnik guruhlarning mozaikasini tashkil etadi, ularning har biri o'ziga xos an'analari, musiqasi, raqslari va hunarmandchiligiga hissa qo'shadi. Viloyat o'zining murakkab ipak to'qishi, kulolchilik, kulolchilik va yog'ochga ishlov berish bilan mashhur bo'lib, tashrif buyuruvchilarga an'anaviy hunarmandchilikni bevosita guvohi bo'lish imkonini beradi. Bundan tashqari, Farg'onaning palov, shashlik kabi an'anaviy shirinliklari, halva va baklava kabi taomlari viloyatning boy pazandalik merosi bo'ylab gastronomik sayohatni taklif etadi.

Qiyinchiliklar va strategiyalar: Farg'ona viloyati turizmni rivojlantirish uchun ulkan salohiyatga ega bo'lsa-da, hal etilishi kerak bo'lgan bir qancha muammolarga duch kelmoqda. Cheklangan infratuzilma, jumladan transport tarmoqlari, turar joy imkoniyatlari va turistik ob'ektlar turizm sanoatining rivojlanishiga to'sqinlik qilishi mumkin. Bundan tashqari, samarali targ'ibot va targ'ibotning yo'qligi mintaqaning xalqaro turizm sahnasida ko'rinishini cheklab qo'ydi. Mintaqadagi ijtimoiy-iqtisodiy nomutanosiblik, jumladan, daromadlarning tengsizligi va turizmdan olinadigan foydalarning teng taqsimlanmaganligi ham turizmni inklyuziv va barqaror rivojlantirish uchun muammolarni keltirib chiqaradi. Ushbu to'siqlarni bartaraf etish uchun mahalliy hokimiyat turli strategiyalarni amalga oshirdi. Infratuzilmaga investitsiyalar mintaqada mavjudlik va ulanishni yaxshilashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Bunga aeroportlar, yo'llar va jamoat transporti tizimini rivojlantirish, shuningdek, sifatli turar joy va turistik qulayliklar yaratish kiradi. Farg'ona viloyatining sayyohlik salohiyati haqida aholini keng xabardor qilish va turli turistik doirani jalb qilish maqsadida mamlakatimiz va xalqaro miqyosda marketing kampaniyalari o'tkazilmoqda.

Bundan tashqari, jamoatchilikni jalb qilish tashabbuslari inklyuziv qarorlar qabul qilish, imtiyozlarni adolatli taqsimlash va madaniy va atrof-muhit resurslarini saqlashni ta'minlash uchun mahalliy hamjamiyatlar, turizm manfaatdor tomonlari va davlat idoralari o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantiradi. Farg'ona viloyatida turizmni uzoq muddatli rivojlantirishning asosiy strategiyasi sifatida barqaror turizm amaliyotining ahamiyati ta'kidlangan. Bu ekologik toza amaliyotlarni qabul qilishni, turizmning tabiiy ekotizimlarga salbiy ta'sirini minimallashtirishni, madaniy saqlash va mahalliy an'analarni hurmat qilishni rag'batlantirishni o'z ichiga oladi. Barqaror turizm tashabbuslarini samarali amalga oshirish va monitoring qilish uchun manfaatdor tomonlar, jumladan, davlat organlari, mahalliy hamjamiyatlar, sayyohlik operatorlari va nodavlat notijorat tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlik juda muhimdir.

Ijtimoiy-iqtisodiy ta'sirlar: Farg'ona viloyatida turizmning rivojlanishi muhim ijtimoiy-iqtisodiy o'zgarishlarni amalga oshirdi. Turizm sanoati, ayniqsa, mahalliy aholi

uchun ish bilan ta'minlanishning muhim omili sifatida paydo bo'ldi. Mehmondo'stlik, transport, hunarmandchilik, sayyohlik kabi turli sohalarda ish o'rinlari yaratildi. Bu ishsizlik darajasini pasaytirishga yordam berdi va odamlar va jamoalar uchun iqtisodiy imkoniyatlarni ta'minladi. Farg'ona viloyatida ham turizmni rivojlantirish tadbirkorlikni rivojlantirish, kichik va o'rta biznesni (KO'B) rag'batlantirishda muhim rol o'ynadi. Mahalliy hunarmandlar va hunarmandlar o'z mahsulotlari uchun yangi bozorlar topib, ularga an'anaviy ko'nikmalarni saqlab qolish va daromad keltirish imkonini bermoqda. Bundan tashqari, turizmning o'sishi mahalliy ishlab chiqarilgan mahsulot va xizmatlarga talabni rag'batlantirib, mahalliy iqtisodiyotni yanada qo'llab-quvvatlaydi. Ijtimoiy va madaniy nuqtai nazardan, turizm osonlashdi madaniyatlararo tushunish va qadrlash. Sayyohlar va mahalliy jamoalar o'rtasidagi o'zaro ta'sir o'zaro o'rganishni, stereotiplarni buzishni va madaniy almashinuvni rag'batlantirdi. Musiqa, raqs va hunarmandchilik kabi an'anaviy amaliyotlarni saqlab qolish ushbu madaniy ifodalarni qadrlaydigan va qo'llab-quvvatlaydigan sayyohlarni jalb qilish orqali mustahkamlandi. Bundan tashqari, turizm marginal guruhlar, shu jumladan ayollar va mahalliy jamoalar uchun sanoatda ishtirok etish va o'zlarining madaniy merosini namoyish etish imkoniyatlarini yaratishda rol o'ynadi.

Mas'uliyatli turizm va tabiatni muhofaza qilish: Farg'ona viloyatining tabiiy va madaniy merosining zaifligini e'tirof etgan holda, uni kelajak avlodlar uchun asrab-avaylashda mas'uliyatli turizm amaliyoti muhim ahamiyat kasb etadi. Turistik faoliyatning atrof-muhitga salbiy ta'sirini minimallashtirish uchun barqaror turizm tamoyillari qabul qilinmoqda. Bu chiqindilarni boshqarish, energiyani tejash va nozik ekotizimlarni himoya qilish kabi ekologik toza amaliyotlarni targ'ib qilishni o'z ichiga oladi. Mahalliy hamjamiyatlarni turizmni rivojlantirishga faol jalb etish va ularning o'z samarasini ko'rishini ta'minlash maqsadida aholiga asoslangan turizm tashabbuslari amalga oshirilmoqda. Ushbu tashabbuslar jamoalarga turistik faoliyatga egalik qilish, madaniy o'ziga xoslikni targ'ib qilish va o'z merosi bilan faxrlanish tuyg'usini saqlashga yordam beradi. Mehmonlarni xonadonlar, an'anaviy hunarmandchilik ustaxonalari va madaniy festivallar kabi haqiqiy madaniy tajribalarga jalb qilish orqali mahalliy hamjamiyat o'z an'alarini saqlab qolishga hissa qo'shadi va daromad keltiradi. Mintaqaning tabiiy va madaniy boyliklarini asrash maqsadida tabiatni muhofaza qilish ishlari olib borilmoqda. Bunga qo'riqlanadigan hududlar, milliy bog'lar va meros ob'yektlari barpo etish, shuningdek, ushbu hududlarda barqaror turizm amaliyotini targ'ib qilish kiradi. Ushbu qimmatli resurslarni samarali boshqarish va himoya qilish uchun davlat organlari, nodavlat notijorat tashkilotlari va mahalliy hamjamiyatlarning hamkorligi muhim ahamiyatga ega.

XULOSA

Umuman olganda, Farg'ona viloyatida qabul qilingan mas'uliyatli turizm amaliyoti iqtisodiy rivojlanish, madaniyatni saqlash va ekologik barqarorlik o'rtasida muvozanatni saqlashga qaratilgan. Ushbu amaliyotlarni turizmni rejalashtirish va

boshqarishga integratsiyalash orqali mintaqa o'zining noyob o'ziga xosligi va jozibadorligini uzoq muddatli saqlashni ta'minlashi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Farg'ona viloyati turizmni rivojlantirish agentligi. (2022). 2023-2028 yillarda Farg'ona viloyatida turizmni rivojlantirish strategik rejasi. Farg'ona.
2. Alisherovich, Akbarov G'olibjon, and Meliev Muzaffar Saydakbarovich. "Ecological Condition and Development Problems of Recreation Zones of Fergana Region." *Web of Scientist: International Scientific Research Journal* 3.4 (2022): 803-807.
3. Bo'riyeva M.R. O'zbekistonda oila demografiyasi. Toshkent, 1997 y.
4. Bo'riyeva M.R. Demografiya asoslari. Toshkent, 2001 y.
5. Berdiev G'.X., Akbarov G'.A. Farg'ona viloyatida demografik jarayonlarning qishloqlardagi xolati." *Internauka* 21.103 chast 3 (2019): 85.
6. Komilova N.K. Inson ekologiyasi va nozogeografik tadqiqotlar. Monografiya. – T.: "Universitet", 2023. 21 bet.].
7. Komilova, Nilufar Kh, et al. "Medical Geographical Analysis of Population Health in Arid Climate Areas." *European Journal of Molecular & Clinical Medicine* 8.2 (2021): 1105-1116.
8. Komilova N.K., Muxammedova N.J. / Tanatogeografiyaning nazariy va amaliy masalalari/ Monografiya. – Navoiy: «Zebo prints», 2023. – 132 bet.
9. Komilova N., Ravshanov A., Muhammedova N. Tibbiyot geografiyasi va global salomatlik. T., 2018.
10. Saidakbarovich, Meliyev Muzaffar, and Berdiyev Gayratjon Hasanboyevich. "PEDAGOGICAL CHARACTERISTICS OF EDUCATION OF ENVIRONMENTAL LITERACY OF SCHOOL STUDENTS." *ResearchJet Journal of Analysis and Inventions* 3.12 (2022): 134-139.